

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΑΘΗΝΩΝ

ΣΧΟΛΗ ΝΟΠΕ

ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΙΚΗΣ

ΤΟΜΕΑΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΕΤΟΣ 2009-2010

ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΗΣ ΦΩΤΕΙΝΗΣ – ΜΑΡΙΑΣ ΦΡΑΤΖΕΣΚΟΥ

ΤΙΤΛΟΣ : ΕΚΛΟΓΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:

ΑΝΔΡΕΑΣ Γ. ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	2
Α.ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	7
Β. ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ Η ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ.....	8
Γ.1. ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΚΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ.....	9
Γ.2.ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ.....	10
Δ. ΤΟ ΠΛΕΙΨΗΦΙΚΟ ΕΚΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ.....	11
Δ.1. ΟΡΙΣΜΟΣ.....	11
Δ.2. ΑΝΑΛΥΣΗ.....	11
Δ.3. ΕΙΔΗ ΤΟΥ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΚΟΥ ΕΚΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ.....	12
Δ.3.α. ΤΟ ΠΛΕΙΨΗΦΙΚΟ ΕΚΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΣΧΕΤΚΗΣ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑΣ.....	12
Δ.3.β. ΤΟ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΚΟ ΕΚΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ Η ΑΠΟΛΥΤΗΣ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑΣ.....	12
Δ.3.γ.ΤΟ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΚΟ ΕΚΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΨΗΦΟΥ.....	13

Δ.3.Δ.ΤΟ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΚΟ ΕΚΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΗΣ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑΣ ΜΕ ΣΦΑΙΡΙΔΙΑ.....	14
Δ.4. ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΚΟΥ ΕΚΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ.....	15
Δ.4.α. ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ.....	15
Δ.4.β.ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ.....	16
Ε.ΤΟ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟ ΕΚΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	
Ε.1.ΟΡΙΣΜΟΣ.....	17
Ε.2. ΑΝΑΛΥΣΗ.....	17
Ε.3.ΕΙΔΗ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΥ ΕΚΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	19
Ε.3.α. ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ HAGENBACH-BISCOF.....	19
Ε.3.β. ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ D' HONDT.....	19
Ε.3.γ. ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ SANTE-LAGUE.....	19
Ε.3.δ. ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ HARE.....	20
Ε.3.ε. ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΗΣ ΚΟΜΜΑΤΙΚΗΣ ΛΙΣΤΑΣ...	20
Ε.4. ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΥ ΕΚΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ.....	21
Ε.4.α.ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ.....	21
Ε.4.β. ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ.....	22

ΣΤ. ΤΑ ΜΙΚΤΑ ΕΚΛΟΓΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ.....	23
ΣΤ.1.ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ.....	23
ΣΤ.2.ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΕ ΚΑΠΟΙΑ ΕΙΔΗ ΜΙΚΤΟΥ ΕΚΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ.....	23
ΣΤ.2.α.ΒΕΛΤΙΩΜΕΝΟ ΠΛΕΙΨΗΦΙΚΟ.....	23
ΣΤ.2.β. ΤΟ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟ ΕΚΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ.....	24
Ζ. ΤΟ ΙΣΧΥΟΝ ΕΚΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΗΣ ΕΝΙΣΥΜΕΝΗΣ ΑΝΑΛΟΓΙΚΗΣ.....	25
Ζ.1.ΟΡΙΣΜΟΣ.....	25
Ζ.2.ΑΝΑΛΥΣΗ.....	25
Ζ.2.α.ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΜΕΣ.....	25
Ζ.2.β.ΕΔΡΕΣ.....	26
Ζ.2.γ.ΥΠΟΨΗΦΙΟΙ.....	26
Ζ.2.δ.ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΕΔΡΩΝ ΚΑΘΕ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑ.....	26
Ζ.2.ε.ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΕΔΡΩΝ ΚΑΘΕ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΣΤΙΣ ΕΚΛΟΓΙΚΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ.....	27
Ζ.2.στ.ΤΡΟΠΟΣ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΥ ΕΔΡΩΝ ΣΕ ΚΑΘΕ ΕΚΛΟΓΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ.....	27
Ζ.2.ζ.ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ.....	28

Z.2.η ΑΥΤΟΔΥΝΑΜΙΑ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ.	28
Z.3.ΟΝΟΜΟΣ 3636/2008.....	29
Η. Η ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΚΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ.....	29
Θ. Ο ΝΕΟΣ ΕΚΛΟΓΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ.....	31
Θ.1. ΑΝΑΛΥΣΗ.....	31
Θ.2.ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ.....	33
Z. Η ΣΧΕΣΗ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ.....	33
Ι. ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	34
Ι.1. ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΕΚΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ.....	34
Ι.2. ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΓΕΝΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑ.....	35
Ι.3.ΣΧΗΜΑΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΙΚΩΝ ΝΟΜΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΑΥΤΟΥΣ.....	35
Κ. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ.....	36

Λ. ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	37
Λ. α. ΕΛΛΗΝΙΚΑ	
Λ. β. ΑΓΓΛΙΚΑ	
Μ. ΠΙΝΑΚΑΣ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΣ.....	38
Ν. ΒΑΣΙΚΑ ΛΗΜΜΑΤΑ.....	38
Ξ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	39
Ο. ΑΡΘΟΓΡΑΦΙΑ.....	40
Π. ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ.....	40
Ρ. ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	41

Α. ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Σε μια κοινωνία που αναπτύσσεται, μεταλλάσσεται και εξελίσσεται είναι αυτονόητο πως οι ανάγκες τόσο των ανθρώπων όσο και του δικαίου δεν παραμένουν στάσιμες. Η πραγματικότητα προχωρεί και κατά συνέπεια το δέον μεταβάλλεται, υπό την έννοια του ότι αποτελούν μια αδιαχώριστη ενότητα¹.

Στους κόλπους της οργάνωσης του κράτους τη μεγαλύτερη σημασία έχει η έννοια του πολιτεύματος, ως σύστημα οργάνωσης και άσκησης της πολιτικής εξουσίας².

Στα πλαίσια ενός δημοκρατικού πολιτεύματος, μεγάλη σημασία έχει η επιλογή του εκλογικού συστήματος. Δεδομένου ότι στη βάση και τη μορφή του πολιτεύματος ανήκουν οι έννοιες της λαϊκής κυριαρχίας και της λαϊκής εντολής, ο λαός είναι εκείνος που αποφασίζει για το μέλλον του, για τους αντιπροσώπους του. Το θέμα είναι ποιο από τα είδη των εκλογικών συστημάτων ανταποκρίνεται πιο ηθικά στις αρχές της δημοκρατίας και φυσικά της σύγχρονης μικτής δημοκρατίας όπου η λαϊκή θέληση δεν είναι μια, ενιαία και αδιαίρετη αλλά δεδομένης της ύπαρξης της κομματικής δημοκρατίας και της επίσης κομματικής σύνθεσης του κοινοβουλίου υφίστανται μέσα στο κράτος πολλές λαϊκές θελήσεις με διαφορετικά συμφέροντα. Μέσω, λοιπόν, του ορθότερου για τα δεδομένα του κράτους εκλογικού συστήματος είναι³ δυνατό να επιτευχθεί τόσο ο πλουραλισμός, που είναι απόλυτα αναγκαίος για μια δημοκρατική κοινωνία όσο και να γίνει φανερό ό,τι κοινό υπάρχει στα διαφορετικά συμφέροντα, το οποίο συνιστά τον κοινωνικό δεσμό⁴.

¹ .Α.Δημητρόπουλος, Γενική Συνταγματική Θεωρία, σ.305

² Α. Δημητρόπουλος, Γενική Συνταγματική Θεωρία, σ.158

³ .Α. Δημητρόπουλος, Γενική Συνταγματική Θεωρία, σ.5714

⁴ Ο Rousseau στο Κοινωνικό Συμβόλαιο παρατηρεί «Ό,τι κοινό υπάρχει στα διαφορετικά συμφέροντα συνιστά τον κοινωνικό δεσμό κι αν δεν υπήρχε κάποιο στο οποίο θα συμφωνούσαν όλα τα συμφέροντα, καμία κοινωνία δεν θα μπορούσε να υπάρξει.»

Β. Το αντικείμενο της έρευνας και η μεθοδολογική προσέγγισή του.

Θέμα της εργασίας είναι τα εκλογικά συστήματα ως συστατικό στοιχείο του εκάστοτε πολιτεύματος και της εξέλιξής του.

Αναλυτικά θα παρουσιαστούν τα είδη των εκλογικών συστημάτων που υπάρχουν, οι παραλλαγές τους καθώς και τα θετικά όπως και τα αρνητικά τους στοιχεία.

Θα γίνει, επίσης, αναφορά στο ελληνικό εκλογικό σύστημα και στον νέο εκλογικό νόμο ο οποίος βρίσκεται υπό συζήτηση.

Τέλος, θα γίνει μια προσπάθεια για την ανάλυση της σχέσης των εκλογικών συστημάτων με την οικονομία.

Αναπόσπαστο, φυσικά μέρος της εργασίας είναι η αναφορά των εκλογικών συστημάτων που ισχύσαν στην Ελλάδα.

Γ.1. Ορισμός εκλογικού συστήματος.

Εκλογικό σύστημα είναι η μέθοδος κατά την οποία οι ψήφοι τις οποίες λαμβάνει κατά τη διενέργεια των εκλογών ο κάθε συνδυασμός και ο κάθε υποψήφιος μετατρέπονται σε έδρες προκειμένου να κατανεμηθούν μεταξύ αυτών. Με την ευρεία, δηλαδή, έννοια, μέσω του εκλογικού συστήματος εκφράζεται η βούληση του εκλογικού σώματος, δηλαδή του λαού ως όργανο του κράτους⁵.

Με άλλα λόγια, το εκλογικό σύστημα δίνει το τελικό εκλογικό αποτέλεσμα⁶.

Τα εκλογικά συστήματα βασίζονται στις αρχές των μαθηματικών⁷, στην ακρίβειά τους, χωρίς αυτό να σημαίνει πως όσο σύνθετο και να είναι κάποιο εκλογικό σύστημα δεν έχει ως αφετηρία την απλή καταμέτρηση των ψήφων και στο τέλος τη μετατροπή τους σε έδρες.

Στοιχεία απαραίτητα για την οργάνωση των εκλογικών συστημάτων είναι ο καθορισμός των εκλογικών περιφερειών με βάση το γεωγραφικό και τα πληθυσμιακό κριτήριο, οι βουλευτικές έδρες και ο τρόπος με τον οποίο κατανέμονται σε κάθε εκλογική περιφέρεια, δηλαδή πόσες έδρες θα περιλαμβάνει κάθε εκλογική περιφέρεια.

⁵ Δημητρόπουλος, Γενική Συνταγματική Θεωρία, σ.121

⁶ Παντελής, Εγχειρίδιο Συνταγματικού Δικαίου, σ.120

⁷ Παντελής, Εγχειρίδιο Συνταγματικού Δικαίου, σ.120

2. Τα είδη των εκλογικών συστημάτων.

Τα εκλογικά συστήματα διακρίνονται σε τρία είδη. Το πλειοψηφικό εκλογικό σύστημα, το αναλογικό εκλογικό σύστημα και το μικτό εκλογικό σύστημα, ως συνδυασμού αυτών των δυο.

Ανάλογα με την αρχή πάνω στην οποία βασίζονται, το καθένα από αυτά λειτουργεί με έναν συγκεκριμένο τρόπο.

Αυτός ο συγκεκριμένος τρόπος ευνοεί ή όχι κάποιες συγκεκριμένες πτυχές μέσα στο κράτος. Κατ' αυτό τον τρόπο μπορούμε να μιλάμε για πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του κάθε εκλογικού συστήματος.

Δ. Το πλειοψηφικό εκλογικό σύστημα.

1. Ορισμός.

Πλειοψηφικό εκλογικό σύστημα είναι το σύστημα εκείνο κατά το οποίο εκλέγεται ο συνδυασμός ή ο υποψήφιος ο οποίος λαμβάνει την πλειοψηφία των ψήφων, δηλαδή αυτός που έχει κερδίσει τις περισσότερες ψήφους.

Όπως είναι εμφανές το σύστημα αυτό στηρίζεται στην αρχή της πλειοψηφίας. Με άλλα λόγια ευνοεί, εκλέγει, προτιμά αυτόν που είναι πρώτος σε σύγκριση με τους άλλους, κάτι το οποίο βέβαια προσδιορίζεται από τον αριθμό των ψήφων που έχει συγκεντρώσει.

2. Ανάλυση.

Στο πλειοψηφικό εκλογικό σύστημα οι εκλογικές περιφέρειες μπορούν να είναι πολυεδρικές ή μονοεδρικές. Οι μονοεδρικές θα πρέπει και είναι συνήθως ο κανόνας στις χώρες στις οποίες εμφανίζεται αυτός ο τύπος εκλογικού συστήματος.

Οι ψηφοφόροι επιλέγουν έναν συνδυασμό ή έναν μόνο υποψήφιο.

Το θέμα είναι αν κατά τον υπολογισμό των ψήφων απαιτείται να έχει εκείνος ο οποίος θα εκλεχτεί πρώτος, την πλειοψηφία σε σύγκριση με κάθε άλλο συμμετέχοντα ξεχωριστά, δηλαδή τη σχετική πλειοψηφία ή αν απαιτείται να υπάρχει η απόλυτη ή γενική πλειοψηφία.

Αυτή η διάκριση οδηγεί σε δύο είδη πλειοψηφικού συστήματος, το σύστημα της σχετικής πλειοψηφίας και το σύστημα της απόλυτης πλειοψηφίας.

3. Είδη του πλειοψηφικού εκλογικού συστήματος.

α. Το πλειοψηφικό εκλογικό σύστημα σχετικής πλειοψηφίας.

Στο συγκεκριμένο εκλογικό σύστημα οι εκλογικές περιφέρειες είναι μονοεδρικές. Οι ψηφοφόροι επιλέγουν έναν μόνο υποψήφιο και εκλέγεται εκείνος ο οποίος λαμβάνει τις περισσότερες ψήφους, την πλειοψηφία των ψήφων.

Είναι το απλούστερο και αρχαιότερο εκλογικό σύστημα⁸. Βασίζεται στην αρχή της πλειοψηφίας, στην αρχή του « the first past the post» που στην κυριολεξία σημαίνει «ο πρώτος πάνω από το όριο⁹».

Το σύστημα αυτό εφαρμόζεται στη Μεγάλη Βρετανία, στις Ηνωμένες Πολιτείες, στον Καναδά και την Ινδία.

β. Το πλειοψηφικό σύστημα της γενικής ή απόλυτης πλειοψηφίας.

Στο συγκεκριμένο εκλογικό σύστημα οι εκλογικές περιφέρειες είναι όπως και στο σύστημα της σχετικής πλειοψηφίας κατά κανόνα μονοεδρικές.

Οι ψηφοφόροι επιλέγουν έναν μόνο υποψήφιο. Εκλέγεται εκείνος ο οποίος συγκεντρώνει την απόλυτη πλειοψηφία των ψήφων. Με άλλα λόγια, η απόλυτη πλειοψηφία σημαίνει ότι εκείνος ο οποίος θα εκλεχτεί πρώτος θα πρέπει να συγκεντρώνει ψήφους περισσότερες από το άθροισμα των ψήφων όλων των άλλων¹⁰.

⁸ Παντελής, Εγχειρίδιο Συνταγματικού Δικαίου, σ.120, 123

⁹ Andrew Heywood, Εισαγωγή στην Πολιτική, σ.327

¹⁰ Παντελής, Εγχειρίδιο Συνταγματικού Δικαίου, σ.120, 123

Δεδομένου ότι αυτό το εκλογικό πλειοψηφικό σύστημα είναι σύστημα δύο γύρων, εάν κανένα κόμμα δεν συγκεντρώσει στον πρώτο γύρο την απόλυτη πλειοψηφία και έχει δηλαδή τη σχετική πλειοψηφία, τότε η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται σε ένα δεύτερο γύρο. Στο δεύτερο αυτό γύρο συμμετέχουν οι υποψήφιοι ή οι συνδυασμοί που έχουν λάβει από τον πρώτο γύρο τις περισσότερες ψήφους¹¹.

Κατά το δεύτερο γύρο είναι δυνατό να συνάπτονται συμμαχίες μεταξύ των κομμάτων με κοινή ιδεολογία.

Το πλειοψηφικό σύστημα των δύο γύρων εφαρμόζεται στη Γαλλία η οποία, όμως, αλλάζει συχνά εκλογικά συστήματα.

γ. Τα πλειοψηφικό εκλογικό σύστημα της εναλλακτικής και της συμπληρωματικής ψήφου.

Στο συγκεκριμένο εκλογικό σύστημα η επικράτεια χωρίζεται σε μονοεδρικές εκλογικές περιφέρειες. Οι ψηφοφόροι επιλέγουν τους υποψήφιους ταξινομώντας τους με σειρά προτίμησης. Στη συμπληρωματική ψήφο έχουν το δικαίωμα για μόνο μία συμπληρωματική ψήφο.

Εκλέγονται εκείνοι οι οποίοι έχουν συγκεντρώσει το 50% του συνόλου των ψήφων.

Στην περίπτωση που κανένας υποψήφιος δεν συγκεντρώσει το ποσοστό αυτό οι ψήφοι που αντιστοιχούν στην τελευταία θέση στην κατάταξη μεταβιβάζονται στους δεύτερους και στις επόμενες επιλογές μέχρι να συγκεντρωθεί η πλειοψηφία.

¹¹ . Δημητρόπουλος, Οργάνωση και λειτουργία του κράτους, σ.155

Σε ό,τι αφορά τη συμπληρωματική ψήφο, αυτή λαμβάνεται υπόψη μόνο για τους δύο πρώτους.

Το σύστημα αυτό εφαρμόζεται στην Αυστραλία ως εναλλακτική ψήφος και στη Μεγάλη Βρετανία ως συμπληρωματική ψήφος.

δ. Το πλειοψηφικό εκλογικό σύστημα της ψηφοφορίας με σφαιρίδια.

Το εκλογικό αυτό σύστημα εφαρμόστηκε στην Ελλάδα από το 1864 έως το 1923. Στο σύστημα αυτό δεν υπάρχουν ψηφοδέλτια αλλά οι εκλογείς αποφασίζουν με σφαιρίδια.

Με άλλα λόγια, στα εκλογικά τμήματα κάθε εκλογικής περιφέρειας τοποθετούνται τόσες κάλπες ανάλογα με τον αριθμό των υποψήφιων βουλευτών. Οι ψηφοφόροι καλούνται να ψηφίσουν υπέρ ή κατά του καθενός από τους υποψήφιους. Η θετική ή αρνητική προτίμησή τους εκφράζεται με το σφαιρίδιο το οποίο τοποθετούν στο άσπρο ή στο μαύρο μέρος της κάλπης. Το άσπρο σημαίνει υπέρ και το μαύρο κατά.

Εκλέγονται εκείνοι οι οποίοι έχουν συγκεντρώσει στο άσπρο κομμάτι της κάλπης τους τα περισσότερα σφαιρίδια και μεταξύ αυτών παραχωρούνται οι βουλευτικές έδρες της εκλογικής περιφέρειας μέχρι να εξαντληθούν.

4. Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του πλειοψηφικού εκλογικού συστήματος.

α. Πλεονεκτήματα.

Τα πλειοψηφικά συστήματα βασίζονται στην αρχή της πλειοψηφίας. Εκλέγεται, δηλαδή, ο υποψήφιος ή ο συνδυασμός που λαμβάνει μέσα από τη διαδικασία των εκλογών τις περισσότερες ψήφους είτε απαιτείται σχετική είτε απόλυτη πλειοψηφία

Από μια πρώτη άποψη, από τη στιγμή που απαιτείται η πλειοψηφία συμπεραίνεται ότι το πρώτο κόμμα θα είναι αντίστοιχο της πλειοψηφίας του πληθυσμού, έστω και αν αυτή η πλειοψηφία αντιστοιχεί σε ένα άτομο παραπάνω .

Επίσης, δεδομένης της αναγκαιότητας της αρχής της πλειοψηφίας το εκλογικό σώμα διαμορφώνει μια ξεκάθαρη εικόνα των δυνάμει κυβερνητικών κομμάτων και κατ' αυτό τον τρόπο ευνοείται ο αγώνας μεταξύ δύο μεγάλων κομμάτων. Κατά συνέπεια υπάρχουν μονοκομματικές κυβερνήσεις και συνθέσεις του κοινοβουλίου.

Τα πλειοψηφικά συστήματα προσφέρουν σταθερές κυβερνήσεις καθώς διαθέτουν την εμπιστοσύνη του μεγαλύτερου μέρους του λαού και φυσικά σταθερότητα καθώς στο μέτρο που οι λαϊκές θελήσεις διαμορφώνουν και εντοπίζουν το κοινό στοιχείο τους μέσα από την επιλογή ενός δυνάμει κυβερνητικού κόμματος και δεδομένου ότι ένα κόμμα έχει συνήθως τον έλεγχο της κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας, είναι δύσκολο να πέσει εξαιτίας διαιρέσεων και εσωτερικών τριβών¹².

¹² Andrew Heywood, Εισαγωγή στην Πολιτική, σ.327

Επιπλέον, μέσω του πλειοψηφικού συστήματος το κόμμα που θα εκλεγεί, εφόσον θα αντιστοιχεί στην πλειοψηφία του εκλογικού σώματος θα έχει μία ξεκάθαρη εικόνα των προτιμήσεων του λαού και κατά συνέπεια μεγαλύτερη ευθύνη ως προς την τήρηση των προεκλογικών του υποσχέσεων και της δεσμευτικής εντολής.

β. Μειονεκτήματα.

Το πλειοψηφικό σύστημα παρότι προσφέρει σταθερές και ισχυρές κυβερνήσεις παρουσιάζει κατ' αρχάς ένα πολύ σοβαρό μειονέκτημα το οποίο αποτελεί την πηγή όλων των άλλων. Το μειονέκτημα αυτό είναι πως αποκλείεται η εκπροσώπηση των μειοψηφιών. Κατ' αυτό τον τρόπο στο κοινοβούλιο δεδομένου ότι ένα μόνο κόμμα ελέγχει την πλειοψηφία δεν υπάρχει πλουραλισμός.

Οι επιθυμίες και οι προτιμήσεις του λαού παραμορφώνονται υπό την αναγκαιότητα της ύπαρξης πλειοψηφίας και τα συμφέροντά τους εναποτίθενται σε δύο μεγάλα κόμματα που έχουν την πιθανότητα να εκλεγούν. Οι επιλογές τους λοιπόν είναι περιορισμένες.

Επιπλέον, υπάρχει διασταύρωση και με ακραία λόγια χαρακτηριζόμενη ταύτιση των εξουσιών, καθώς το νομοθετικό σώμα περιλαμβάνεται στη εκτελεστική εξουσία.

Ακόμα, σε ό,τι αφορά τη δύναμη και την ισότητα της ψήφου, αυτή στο πλειοψηφικό σύστημα δεν υπάρχει καθώς οι ψήφοι που δεν ανταποκρίνονται σ' εκείνον που εκλέγεται δεν έχουν καμία ισχύ μετά τη διαδικασία των εκλογών. Δεν μετατρέπονται καν σε έδρες.

Τέλος, η αστάθεια που είναι δυνατόν να προκληθεί μέσω της αλλαγής της κυβέρνησης πλειοψηφίας, η οποία είναι πιθανόν να επιφέρει αλλαγή και διαφοροποίηση των ως τότε γνωστών στο λαό συνηθειών και προτεραιοτήτων αποτελεί ένα ακόμα μελανό σημείο των πλειοψηφικών συστημάτων.

Ε. Το αναλογικό εκλογικό σύστημα.

1. Ορισμός.

Αναλογικό εκλογικό σύστημα είναι το σύστημα κατά το οποίο ο κάθε συνδυασμός ή ο υποψήφιος λαμβάνει τις βουλευτικές έδρες ανάλογα με τον αριθμό των ψήφων που έχει κερδίσει από την εκλογική διαδικασία.

Με άλλα λόγια ο αριθμός των εδρών του κάθε κόμματος θα πρέπει να είναι ίσος με τον αριθμό των ψήφων του. Συνεπάγεται, λοιπόν, πως το σύστημα αυτό στηρίζεται στην αρχή της αναλογίας.

2. Ανάλυση.

Στο αναλογικό εκλογικό σύστημα είναι δυνατόν η ίδια η επικράτεια να αποτελεί μια ενιαία εκλογική περιφέρεια ή να χωρίζεται σε πολυεδρικές εκλογικές. Στο αναλογικό εκλογικό σύστημα δεν νοούνται μονοεδρικές εκλογικές περιφέρειες.

Βασικό στοιχείο του συστήματος αυτού είναι το λεγόμενο εκλογικό μέτρο το οποίο φανερώνει τις έδρες που αντιστοιχούν σε κάθε κόμμα μέσα από μια σειρά υπολογισμών.

Στην περίπτωση της επικράτειας ως εκλογικής περιφέρειας διακρίνονται δύο είδη εκλογικών μέτρων. Αυτά είναι το εθνικό εκλογικό μέτρο και το σταθερό εκλογικό μέτρο.

Το εθνικό εκλογικό μέτρο είναι το αποτέλεσμα ενός υπολογισμού και συγκεκριμένα μιας διαίρεσης. Διαιρείται, δηλαδή, ο συνολικός αριθμός των έγκυρων ψήφων με τις έδρες της βουλής. Το πηλίκο αυτό, που αποτελεί το εκλογικό μέτρο στη συνέχεια αποτελεί το διαιρέτη του συνολικού αριθμού των ψήφων κάθε κόμματος. Το πηλίκο της δεύτερης διαίρεσης αντιστοιχεί στον αριθμό των εδρών που λαμβάνει κάθε κόμμα.

Το σταθερό εκλογικό μέτρο από την άλλη δεν προκύπτει μέσω υπολογισμού. Ορίζεται νομοθετικά. Κατ' αυτό λοιπόν τον τρόπο, το εκλογικό μέτρο διαιρείται με το σύνολο των ψήφων κάθε κόμματος ώστε να υπολογιστούν οι έδρες που αντιστοιχούν στο καθένα απ' αυτά.

Στην περίπτωση της διαίρεσης της επικράτειας σε εκλογικές περιφέρειες υπάρχει το ενιαίο και το διαφοροποιημένο εκλογικό μέτρο.

Το ενιαίο εκλογικό μέτρο είναι το ίδιο για όλες τις εκλογικές περιφέρειες. Το σύνολο, λοιπόν, των ψήφων του κάθε συνδυασμού διαιρείται με αυτό το οριζόμενο εκλογικό μέτρο ώστε να κατανεμηθούν οι έδρες στο κάθε κόμμα.

Το διαφοροποιημένο εκλογικό μέτρο όπως προκύπτει από το όνομά του, διαφέρει από περιφέρεια σε περιφέρεια. Σε κάθε εκλογική περιφέρεια προκειμένου να υπολογιστεί το εκλογικό μέτρο διαιρείται το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων με τον αριθμό των εδρών της περιφέρειας. Το πηλίκο αυτό, που είναι το εκλογικό μέτρο αποτελεί το διαιρέτη του συνόλου των ψήφων του κάθε κόμματος. Το πηλίκο αντιστοιχεί στον αριθμό των εδρών που λαμβάνει κάθε συνδυασμός στη συγκεκριμένη εκλογική περιφέρεια.

Οι αδιάθετες έδρες στο επίπεδο της περιφέρειας δίνονται είτε κατά σειρά στα κόμματα με το μεγαλύτερο αχρησιμοποίητο υπόλοιπο είτε ακολουθείται η διαδικασία του ισχυρότερου μέσου όρου. Κατά τη μέθοδο αυτή, ο αριθμός των ψήφων κάθε κόμματος διαιρείται με τις έδρες που έχει κερδίσει αυξανόμενες κατά μία μονάδα. Το μεγαλύτερο πηλίκο καταλαμβάνει ανά μια τις αδιάθετες έδρες. Δηλαδή, οι πράξεις επαναλαμβάνονται μέχρι να εξαντληθεί ο αριθμός των εδρών.

Όμως, οι αδιάθετες έδρες μπορούν να κατανεμηθούν και σε επίπεδο δευτεροβάθμιας περιφέρειας ακολουθώντας τις κλασικές εκλογικές πράξεις. Εφόσον, παραμείνουν και πάλι αδιάθετες έδρες η επικράτεια αποτελεί τρίτοβάθμια περιφέρεια.

3.Είδη αναλογικού εκλογικού συστήματος.

α. Το σύστημα Hagenbach- Bischof.

Ένα πολύ βασικό στοιχείο του αναλογικού εκλογικού συστήματος είναι το εκλογικό μέτρο. Σύμφωνα με το σύστημα αυτό προστίθεται στο διαιρέτη της κλασσικής εκλογικής πράξης στο επίπεδο της περιφέρειας η λεγόμενη ρήτρα του συν 1. Δηλαδή, το εκλογικό μέτρο είναι το πηλίκο της διαιρέσεως του συνόλου των έγκυρων ψήφων δια του αριθμού των εδρών στην περιφέρεια αυξανόμενες κατά μία μονάδα.

Τα πλεονεκτήματα του συστήματος αυτού, είναι πως με τη ρήτρα του συν 1 το πηλίκο της διαίρεσης είναι μικρότερο. Αυτό δίνει τη δυνατότητα στα μικρά κόμματα να λάβουν περισσότερες έδρες απ' ότι θα λάμβαναν χωρίς την προσθήκη της μονάδας στο διαιρέτη και δεν μένουν πολλές έδρες αδιάθετες.

β. Το σύστημα d'Hondt.

Σύμφωνα με αυτό το σύστημα, ανάλογα με τον αριθμό των εδρών που υπάρχουν σε κάθε περιφέρεια, το σύνολο των ψήφων κάθε συνδυασμού διαιρείται με τόσους αριθμούς ξεκινώντας φυσικά από το 1. Τα πηλικά που προκύπτουν από κάθε συνδυασμό κατατάσσονται ξεχωριστά κατά φθίνουσα σειρά. Το πηλίκο το οποίο αντιστοιχεί στον τελευταίο αριθμό στην κατάταξη των εδρών αποτελεί το εκλογικό μέτρο. Το κάθε κόμμα παίρνει τόσες έδρες ανάλογα με το πόσες φορές περιέχεται το εκλογικό μέτρο στο σύνολο των ψήφων του.

γ. Το σύστημα Sainte- Lague.

Το σύστημα αυτό ακολουθεί την ίδια διαδικασία με το σύστημα d'Hondt , με τη διαφορά ότι ως διαιρέτες χρησιμοποιούνται μόνο περιττοί αριθμοί.

Στις σκανδιναβικές χώρες χρησιμοποιείται το σύστημα Sainte- Lague ελαφρώς παραλλαγμένο καθώς ο πρώτος αριθμός με τον οποίο διαιρούνται οι ψήφοι του κάθε συνδυασμού δεν είναι το 1 αλλά το 1,4.

δ. Το σύστημα Hare.

Στο σύστημα αυτό υπάρχουν πολυεδρικές εκλογικές περιφέρειες με τρεις έως πέντε έδρες. Στο μοναδικό ψηφοδέλτιο που υπάρχει είναι αναγραμμένα τα ονόματα όλων των υποψήφιων από όλα τα κόμματα.

Οι ψηφοφόροι μπορούν να επιλέξουν έναν μόνο υποψήφιο αλλά έχουν τη δυνατότητα να κατατάξουν και άλλους υποψήφιους που προτιμούν, με σειρά φθίνουσα.

Εκλέγεται εκείνος στου οποίου τις ψήφους συγκεντρώνεται το εκλογικό μέτρο. Οι ψήφοι που περισσεύουν μεταβιβάζονται στον επόμενο επικρατέστερο μέχρι να εξαντληθούν οι έδρες.

Σε περίπτωση που οι ψήφοι κανενός υποψηφίου δεν μπορούν να συγκεντρώσουν το εκλογικό μέτρο, οι ψήφοι εκείνου που είναι οι λιγότερες μεταβιβάζονται στις επόμενες προτιμήσεις¹³.

ε. Το σύστημα της κομματικής λίστας.

Σύμφωνα με το σύστημα αυτό η επικράτεια χωρίζεται σε πολυεδρικές εκλογικές περιφέρειες ή αποτελεί η ίδια μια εκλογική περιφέρεια.

Κάθε κόμμα συνθέτει μια λίστα με υποψήφιους κατά φθίνουσα σειρά και οι ψηφοφόροι επιλέγουν μόνο κόμμα¹⁴.

¹³ Παντελής, Εγχειρίδιο Συνταγματικού Δικαίου,σ.130

¹⁴ Α. Heywood, Εισαγωγή στην Πολιτική, σ.334

Κάθε κόμμα λαμβάνει τις έδρες που αντιστοιχούν στις ψήφους του και οι οποίες κατανέμονται στους βουλευτές της κομματικής λίστας.

Τέλος, υπάρχει περίπτωση να επιβάλλεται ρήτρα ορίου εκπροσώπησης.

4. Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του αναλογικού εκλογικού συστήματος.

α. Πλεονεκτήματα.

Το αναλογικό εκλογικό σύστημα βασίζεται στην αρχή της αναλογίας. Αυτό σημαίνει πως το κάθε κόμμα λαμβάνει τόσες έδρες όσες αντιστοιχούν στον αριθμό των ψήφων του .

Η αρχή της αναλογίας, λοιπόν, δίνει τη δυνατότητα εκπροσώπησης σε όλα τα κόμματα ακόμα και στα κόμματα της μειοψηφίας. Κατ αυτό τον τρόπο, εκπροσωπούνται οι διάφορες λαϊκές θελήσεις που υπάρχουν στο κράτος και κατ επέκταση ευνοείται ο πλουραλισμός στο κοινοβούλιο.

Ακόμα η διαθεσιμότητα πολλών βουλευτών συνεπάγεται ότι οι κάτοικοι των εκλογικών περιφερειών απευθύνονται σε κάποιο συγκεκριμένο βουλευτή για τα θέματα που τους απασχολούν¹⁵.

Πρόκειται για ένα δίκαιο σύστημα που ανταποκρίνεται πληρέστερα στην αρχή της λαϊκής κυριαρχίας¹⁶.

¹⁵ Heywood, Εισαγωγή στην πολιτική,σ.333

¹⁶ Δημητρόπουλος,Οργάνωση και Λειτουργία του κράτους,σ.156

β. Μειονεκτήματα.

Το αναλογικό εκλογικό σύστημα εμφανίζει καταρχάς το μειονέκτημα πως η δημιουργία σταθερής και ισχυρής κυβέρνησης είναι δύσκολη υπόθεση όπως και σε πολλές περιπτώσεις η δημιουργία αυτοδύναμης κυβέρνησης.

Αυτό συνεπάγεται από το γεγονός πως εκπροσωπούνται όλα τα κόμματα. Παρά τη θετική χροιά αυτού του στοιχείου, μπορεί δυστυχώς να οδηγήσει σε κατακερματισμό των λαϊκών θελήσεων καθώς με την ισχύ του αμιγούς αναλογικού συστήματος εισέρχονται στο κοινοβούλιο κόμματα με εξτρεμιστικές και ακραίες ιδεολογίες.

Τέλος, ο βουλευτής που εκλέγεται σε μία εκλογική περιφέρεια, η οποία κατά κανόνα στο αναλογικό σύστημα είναι πολυεδρική, έχει άμεση σχέση όχι με αυτή, αλλά απέναντι στον συγκεκριμένο αριθμό κατοίκων που τον εξέλεξαν. Κατ' αυτό τον τρόπο γεννιούνται σχέσεις συμφερόντων.

ΣΤ. Τα μικτά εκλογικά συστήματα.

1. Ορισμός και ανάλυση.

Τα μικτά εκλογικά συστήματα δεν αποτελούν διαφορετικό είδος εκλογικού συστήματα παρά όπως είναι εμφανές από την ονομασία τους αποτελούν μίξη, δηλαδή συνένωση των δύο κυρίαρχων εκλογικών συστημάτων, του πλειοψηφικού και του αναλογικού συστήματος.

Κάθε μικτό εκλογικό σύστημα διαθέτει μια συγκεκριμένη πλειοψηφική ή αναλογική βάση και κάποια επιπρόσθετα σημαντικά στοιχεία του αντίθετου συστήματος.

Δημιουργήθηκαν με σκοπό να εξαλειφθούν τα μειονεκτήματα που προκαλούνται από την αμιγή εφαρμογή του αναλογικού και του πλειοψηφικού συστήματος και κατ' αυτό τον τρόπο να δημιουργηθεί περισσότερη ισορροπία στην εκπροσώπηση.

Σε πολλές χώρες του κόσμου ισχύουν μικτά αναλογικά συστήματα.

Στην Ελλάδα υπάρχει η ενισχυμένη αναλογική, που είναι ένα είδος μικτού αναλογικού συστήματος.

Πριν από αυτή είχε ισχύσει σύμφωνα με το νόμο 3457/1995 το λεγόμενο βελτιωμένο πλειοψηφικό σύστημα.

2. Αναφορά σε κάποια είδη μικτού εκλογικού συστήματος.

α. Βελτιωμένο πλειοψηφικό.

Συμφωνά με αυτό το σύστημα σε κάθε εκλογική περιφέρεια οι περισσότερες έδρες παραχωρούνται στο κόμμα που έχει λάβει τη σχετική πλειοψηφία ενώ οι υπόλοιπες λαμβάνονται από το ισχυρότερο κόμμα της μειοψηφίας ή

κατανέμονται μεταξύ των κομμάτων της μειοψηφίας κατ' αναλογία της εκλογικής τους δύναμης¹⁷.

β. Το γερμανικό εκλογικό σύστημα.

Η Γερμανία είναι ένα ομοσπονδιακό κράτος. Κατ' αυτό τον τρόπο, σε μια πρώτη φάση η επικράτεια χωρίζεται σε μονοεδρικές περιφέρειες όπου αντιστοιχούν οι μισές βουλευτικές έδρες. Σε μια δεύτερη φάση, χωρίζεται σε πολυεδρικές περιφέρειες οι οποίες συμπίπτουν γεωγραφικά και αριθμητικά με τα ομόσπονδα κρατίδια στις οποίες διανέμονται οι υπόλοιπες βουλευτικές έδρες. Υπάρχουν, λοιπόν, δύο ψηφοφορίες από τις οποίες η πρώτη βασίζεται στο πλειοψηφικό και η δεύτερη στο αναλογικό σύστημα. Ο κάθε ψηφοφόρος συμπληρώνει ένα ψηφοδέλτιο και για τις δύο κατανομές.

Προκειμένου ένα κόμμα να συμμετάσχει στην δεύτερη αναλογική κατανομή των εδρών, η οποία είναι αυτή που μετράει για τη σύνθεση του κοινοβουλίου, θα πρέπει να έχει λάβει τουλάχιστον ένα ποσοστό 5% επί του συνόλου των έγκυρων ψηφοδελτίων στην επικράτεια ή να έχει λάβει τρεις έδρες από τις μονοεδρικές περιφέρειες στην πρώτη κατανομή.

Στη δεύτερη κατανομή δεν λαμβάνονται υπόψη οι έδρες που παραχωρήθηκαν στο κάθε κόμμα από την πρώτη κατανομή.

Αν ένα κόμμα κερδίζει, σε ένα κρατίδιο, περισσότερες μονοεδρικές από όσες έδρες δικαιούται κατά τις δεύτερες ψήφους, οι επιπλέον έδρες παραμένουν στο κόμμα και αυξάνεται αναλόγως ο αριθμός των εδρών του κρατιδίου στη βουλή, η οποία έτσι δεν έχει σταθερό αριθμό εδρών¹⁸.

¹⁷ Δημητρόπουλος Οργάνωση και λειτουργία του κράτους, σ.157

¹⁸ Παντελής, Εγχειρίδιο Συνταγματικού Δικαίου, σ.132

Ζ. Το ισχύον εκλογικό σύστημα στην Ελλάδα .

Το σύστημα της ενισχυμένης αναλογικής.

1. ορισμός.

Το εκλογικό σύστημα που ισχύει στην Ελλάδα αποτελεί ένα μικτό σύστημα με αναλογικό κορμό και ένα ισχυρό στοιχείο του πλειοψηφικού συστήματος. Με άλλα λόγια, είναι ένα μικτό αναλογικό σύστημα με την ονομασία της ενισχυμένης αναλογικής.

Εισήχθη με τον νόμο 3231/2004, του οποίου ο εισηγητής υπήρξε ο υπουργός εσωτερικών Κώστας Σκανδαλίδης. Το εκλογικό αυτό σύστημα υφίσταται κάποιες μετατροπές με το νόμο 3636/2008.

2. Ανάλυση.

α. Περιφέρειες και κατανομές.

Η ελληνική επικράτεια χωρίζεται σε 56 εκλογικές περιφέρειες, από τις οποίες οι 50 είναι πολυεδρικές και οι 6 μονοεδρικές. Σ' αυτές ισχύει το σύστημα της σχετικής πλειοψηφίας. Οι 56 περιφέρειες συμπίπτουν με τους νομούς. Εκεί γίνεται η πρώτη κατανομή των εδρών.

Η δεύτερη κατανομή γίνεται στο επίπεδο 13 περιφερειών που αποτελούν μόνο περιφέρειες κατανομής ενώ η τρίτη γίνεται στο επίπεδο της επικράτειας, η οποία αποτελεί η ίδια εκλογική περιφέρεια.

β. Έδρες.

Από τις 300 έδρες της Βουλής οι 260 κατανέμονται στο επίπεδο των 56 εκλογικών περιφερειών ενώ οι 40 δίνονται ως ενίσχυση στο πρώτο κόμμα προκειμένου να υπάρχει η δυνατότητα σχηματισμού αυτοδύναμης κυβέρνησης.

γ. Υποψήφιοι.

Ο εκλογικός κώδικας ορίζει στο άρθρο 2 στην πρώτη παράγραφο πως οι 288 βουλευτές εκλέγονται στις εκλογικές περιφέρειες ενώ οι 12 ενιαία σε όλη την επικράτεια. Είναι οι λεγόμενοι βουλευτές επικρατείας.

δ. Καθορισμός εδρών κάθε κόμματος στην επικράτεια.

Σε ό,τι αφορά τον αριθμό των εδρών που δικαιούται κάθε κόμμα στην επικράτεια αυτό βασίζεται σε έναν απλό υπολογισμό υπό την προϋπόθεση να έχει συγκεντρώσει στην επικράτεια ποσοστό εγκύρων ψηφοδελτίων ίσο με το 3% του συνόλου των εγκύρων ψηφοδελτίων που έλαβαν στην επικράτεια όλοι οι εκλογικοί σχηματισμοί(ΕΚ99παρ.1).

Το αποτέλεσμα του υπολογισμού αυτού είναι ένα πηλίκο το οποίο υπολογίζεται ως εξής. Το σύνολο των ψήφων του κάθε συνδυασμού πολλαπλασιάζεται με τον αριθμό 260 και το γινόμενο αυτό διαιρείται με το άθροισμα των ψηφοδελτίων των συνδυασμών που υπερέβησαν το όριο του 3%. Οι έδρες που δικαιούται κάθε σχηματισμός στην επικράτεια είναι το ακέραιο μέρος του πηλίκου της διαίρεσης. Αν το άθροισμα των ως άνω ακέραιων μερών των πηλίκων υπολείπεται του αριθμού 260, τότε παραχωρείται κατά σειρά ανά μία έδρα και ως τη συμπλήρωση αυτού του αριθμού στους σχηματισμούς, των οποίων τα πηλίκια εμφανίζουν τα μεγαλύτερα δεκαδικά υπόλοιπα. Στον εκλογικό σχηματισμό που συγκέντρωσε τον μεγαλύτερο αριθμό εγκύρων

ψηφοδελτίων στο σύνολο της επικράτειας παραχωρούνται 40 ακόμη έδρες, οι οποίες προέρχονται από περιφέρειες στις οποίες έχουν παραμείνει αδιάθετες έδρες.

Η διαδικασία αυτή φανερώνει πόσες έδρες δικαιούται κάθε κόμμα. Το ποιος έδρες, όμως, λαμβάνει ο κάθε συνδυασμός γίνεται φανερό στο επίπεδο των εκλογικών περιφερειών.

ε. Καθορισμός εδρών κάθε κόμματος στις εκλογικές περιφέρειες.

Στις πολυεδρικές εκλογικές περιφέρειες, το εκλογικό μέτρο υπολογίζεται μέσω της διαίρεσης του συνόλου των εγκύρων ψηφοδελτίων της επικράτειας δια του αριθμού των εδρών της. Στη συνέχεια, το σύνολο των εγκύρων ψηφοδελτίων κάθε συνδυασμού διαιρείται με το εκλογικό μέτρο. Το πηλίκο αποτελεί τον αριθμό των εδρών που δικαιούται ο κάθε συνδυασμός.

Σε ότι αφορά τις αδιάθετες έδρες, προκειμένου να συμπληρωθεί ο αριθμός των εδρών που δικαιούται κάθε κόμμα παραχωρούνται στο καθένα οι έδρες των περιφερειών στις οποίες το κάθε κόμμα έχει το μεγαλύτερο υπόλοιπο.

στ. Τρόπος καθορισμού εδρών σε κάθε εκλογική περιφέρεια.

Προκειμένου να καθορισθεί ο αριθμός των εδρών της κάθε εκλογικής περιφέρειας είναι αρχικά απαραίτητος ο υπολογισμός ενός μέτρου, του μέτρου καθορισμού των εδρών. Το μέτρο αυτό καθορίζεται από τη διαίρεση του νόμιμου πληθυσμού της επικράτειας, ο οποίος ορίζεται στο Σύνταγμα στο άρθρο 54 παρ.2, δια του αριθμού 288 που αντιστοιχεί στους 288 βουλευτές.

Στη συνέχεια, το πηλίκο αυτό αποτελεί το διαιρέτη του πληθυσμού της κάθε εκλογικής περιφέρειας. Το αποτέλεσμα αποτελεί τον αριθμό των εδρών της επικράτειας(ΕΚ100).

ζ. Βουλευτές επικρατείας.

Από τους 300 βουλευτές οι 12 εκλέγονται ενιαία σε όλη την επικράτεια μέσω του συστήματος της κομματικής λίστας.

Τη λίστα αυτή, συνθέτει κάθε κόμμα και η οποία πρέπει να περιλαμβάνει σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 2 του ΕΚ το πολύ 12 υποψήφιους.

Οι βουλευτές επικρατείας αναδεικνύονται μέσω των έγκυρων ψηφοδελτίων του κόμματος στο οποίο ανήκουν. Με άλλα λόγια, οι ψήφοι που έλαβε το κάθε κόμμα στην επικράτεια θεωρούνται ως ψήφοι που δόθηκαν και για το ψηφοδέλτιο επικρατείας (ΕΚ 2 παρ.4).

Περιορισμοί υπάρχουν ως προς το γεγονός ότι ο υποψήφιος των εκλογικών περιφερειών δεν μπορεί να είναι υποψήφιος βουλευτής επικρατείας.

η. Αυτοδυναμία του πρώτου κόμματος.

Η αυτοδυναμία του πρώτου κόμματος κατοχυρώνεται κατά ένα μέρος με τη πριμοδότηση των 40 επιπλέον εδρών, αλλά εξαρτάται και από έναν άλλο βασικό παράγοντα είναι το σύνολο των ποσοστών των κομμάτων που δεν υπερέβησαν το όριο του 3%. Όσο το ποσοστό αυτό αυξάνεται τόσο μειώνεται το ποσοστό που απαιτείται για να αποκτηθεί η αυτοδυναμία.

3. Ο νόμος 3636/2008.

Σύμφωνα με το λεγόμενο νόμο Παυλόπουλου, 3636/2008, θα υπάρξουν κάποιες αλλαγές στο σύστημα της ενισχυμένης αναλογικής.

Η προνομοδότηση του πρώτου κόμματος θα είναι πλέον 50 έδρες από την οποία αποκλείονται οι συνασπισμοί κομμάτων, ενώ το 1/3 των υποψηφίων θα είναι γυναίκες.

Ο νόμος αυτός θα ισχύσει στις επόμενες εκλογές όπως προβλέπει το Σύνταγμα στο άρθρο 54 παρ. 1.

Η. Η θέση του συντάγματος ως προς το εκλογικό σύστημα.

Το ισχύον Σύνταγμα στο άρθρο 54 προβλέπει ότι « το εκλογικό σύστημα και οι εκλογικές περιφέρειες ορίζονται με νόμο που ισχύει από τις μεθεπόμενες εκλογές, εκτός και αν προβλέπεται η ισχύς του άμεσα από τις επόμενες εκλογές με ρητή διάταξη που ψηφίζεται με την πλειοψηφία δύο τρίτων του όλου αριθμού των βουλευτών.

Ο αριθμός των βουλευτών κάθε εκλογικής περιφέρειας ορίζεται με προεδρικό διάταγμα, με βάση το νόμιμο πληθυσμό της περιφέρειας που προκύπτει, σύμφωνα με την τελευταία απογραφή, από τους εγγεγραμμένους στα οικεία δημοτολόγια, όπως ο νόμος ορίζει. Τα αποτελέσματα της απογράφης θεωρείται ότι έχουν δημοσιευθεί με βάση τα στοιχεία της αρμόδιας υπηρεσίας μετά την πάροδο ενός έτους από την τελευταία ημέρα διεξαγωγής της.¹⁹

¹⁹ Αναθεώρηση, Ψήφισμα της 6^{ης} Απριλίου 2001 της Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων.

Όπως είναι εμφανές το Σύνταγμα δεν καθιερώνει ρητά κάποιο συγκεκριμένο εκλογικό σύστημα παρά το αφήνει στην κρίση του κοινού νομοθέτη, το οποίο ίσως κάτω από ανώμαλες συνταγματικοπολιτικές συνθήκες καταστεί ριψοκίνδυνο.

Παρ'όλ'αυτά, ο συντακτικός νομοθέτης ορίζει ρητά κάποια στοιχεία τα οποία οδηγούν σε μερικότερα συμπεράσματα.

Η επικράτεια νοείται ως περιφέρεια μόνο στο επίπεδο της εκλογής των βουλευτών επικρατείας. Το μεγαλύτερο όμως μέρος των βουλευτών εκλέγεται σε εκλογικές περιφέρειες όπως ρητά ορίζει το Σύνταγμα, που τοποθετεί τις συγκεκριμένες λέξεις τον πληθυντικό αριθμό.

Σύμφωνα με κάποια ερμηνεία και σύμφωνα με την πιο έγκυρη και ευαίσθητη ερμηνεία του Συντάγματος²⁰, ο συντακτικός νομοθέτης οδηγεί τον κοινό νομοθέτη στη θέσπιση ενός αναλογικού συστήματος, καθώς δεδομένης της αρχής της αναλογίας, η οποία αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο πάνω στον οποίο βασίζεται το αναλογικό σύστημα και των επίσης δεδομένων θεμελιωδών διατάξεων του Συντάγματος, όπως της αρχής της λαϊκής κυριαρχίας(Σ1 παρ.2) που αποτελεί διάταξη που ανήκει στη βάση και τη μορφή του πολιτεύματος, της αρχής της ισοδυναμίας της ψήφου(Σ4) και της αρχής της ανόθευτης εκδήλωσης της λαϊκής θέλησης, βάσει της συστηματικής ερμηνείας αυτή η θέση μπορεί να θεωρηθεί έγκυρη.

²⁰ Γ.Αναστασιάδης, Εκλογικός νόμος και Σύνταγμα,σ.13

Το αναλογικό σύστημα δεν παρουσιάζει προβλήματα ως προς τη δημιουργία σταθερών κυβερνήσεων. Η τέλεια αρχή της δεδηλωμένης θεραπεύεται μέσα από διατάξεις του ιδίου του Συντάγματος. Η πρόταση για διερευνητικές εντολές και για σχηματισμό οικουμενικής και υπηρεσιακής κυβέρνησης(Σ37), όπως και οι λύσεις που προτείνονται να αντιμετωπιστεί πρόβλημα κυβερνητικής αστάθειας (Σ41)αποτελούν απόδειξη της δυνατότητας δημιουργίας σταθερών κυβερνήσεων. Το κυρίως πρόβλημα είναι η ουσιαστική πραγμάτωση τήρησης της λαϊκής κυριαρχίας. Όπως, έξαλλου , είχε υποστηρίξει ο Αλ.Σβώλος «η ευρεία περιφέρεια συμβάλει και στη δημιουργία κομμάτων αρχών ενώ καταπολεμά το μικροκομματισμό».

Θ. Ο νέος εκλογικός νόμος.

1. Ανάλυση.

Η κυβέρνηση έχει αρχίσει τις συζητήσεις για το νέο εκλογικό νόμο. Ο εκλογικός αυτός νόμος προβλέπεται να υιοθετεί πολλά από τα στοιχεία του γερμανικού συστήματος θέτοντας τέρμα σε κάποια βασικά στοιχεία της ενισχυμένης αναλογικής.

Οι αλλαγές που αποφασίστηκαν προς προώθηση ίσως αποτελέσουν τη λύση για τα μειονεκτήματα που επιφέρει το ισχύον εκλογικό σύστημα.

Η επικράτεια θα χωρίζεται σε 11 ή 15 ευρείες μονοεδρικές εκλογικές περιφέρειες οι οποίες ως προς τα γεωγραφικά όρια θα αποτελούν ένα νομό. Πιο συγκεκριμένα η Αθήνα θα διαιρείται σε 36 μονοεδρικές περιφέρειες, η Θεσσαλονίκη σε 14 και ο Πειραιάς σε 7.

Οι ψηφοφόροι δεν θα έχουν πια το δικαίωμα του σταυρού προτίμηση παρά θα επιλέγουν μόνο κόμμα.

Σε ότι αφορά τους υποψήφιους , από τους 300 της βουλής οι 180 θα εκλέγονται στις εκλογικές περιφέρειες. Οι υπόλοιποι 120 θα βρίσκονται σε λίστες περιφερειών.

Ειδικότερα ,στις μονοεδρικές εκλογικές περιφέρειες στα ψηφοδέλτια κάθε κόμματος θα είναι αναγραμμένα τα ονόματα ενός τακτικού και ενός αναπληρωματικού υποψήφιου. Ο τακτικός έχει τη δυνατότητα να βρίσκεται και στην λίστα των περιφερειών ενώ ο αναπληρωματικός έχει την πιθανότητα να είναι μέρος της βουλής μόνο εφόσον παραιτηθεί ο τακτικός βουλευτής ή στις επόμενες εκλογές.

Ακόμα, οι βουλευτές επικρατείας προβλέπεται να ενταχθούν στα όρια των περιφερειών και μέσα σε αυτούς ίσως υπάρχουν θέσεις για τους Έλληνες του εξωτερικού.

Ένα νέο στοιχείο αυτού του εκλογικού συστήματος είναι η πιθανότητα κατάργησης της ρήτρας αποκλεισμού του 3%. Δεν θα υπάρχει κίνδυνος ως προς την αυτοδυναμία που ως τώρα υπήρχε εξάρτηση από τα εκτός της βουλής κόμματα. Κατ'αυτόν τον τρόπο εάν ένα κόμμα λαμβάνει έδρα σε μονοεδρική περιφέρεια θα την έχει ακόμη και στο μέτρο που δεν έχει συγκεντρώσει το ποσοστό του 3%.

Από τα παραπάνω συνεπάγεται ότι η αυτοδυναμία η οποία θα βρίσκεται στο 40,20% δεν θα δεσμεύεται πλέον από το ποσοστό των κομμάτων που θα μένουν εκτός βουλής ενώ η σταθερή κυβέρνηση της χώρας δεν θα διακινδυνεύεται καθώς το πρώτο κόμμα θα ενισχύεται με προνομήτηση 40 εδρών.

Συμφώνα με κάποιες άλλες παραδοχές η επικράτεια θα χωρίζεται σε 180 μονοεδρικές περιφέρειες όπου, φυσικά, θα ισχύει το πλειοψηφικό σύστημα, 260 περιφέρειες όπου θα ισχύει το αναλογικό σύστημα και 120 ευρύτερες περιφέρειες.

Η ρήτρα αποκλεισμού θα τοποθετείται στο 2% ή 3% ενώ σε ότι αφορά τους βουλευτές επικρατείας αν διατηρηθεί ο θεσμός οι 5 υποψηφιότητες θα ανήκουν σε έλληνες ομογενείς. Αν καταργηθεί ο θεσμός θα προορίζεται μόνο για τους ομογένειες.

2. Χαρακτηρισμός.

Το νέο εκλογικό σύστημα είναι ένα είδος μικτού συστήματος, το οποίο στο μεγαλύτερο μέρος του είναι πλειοψηφικό δεδομένου κατ' αρχάς ότι οι περισσότερες περιφέρειες είναι μονοεδρικές και ότι επίσης δίνεται η ενίσχυση των 40 εδρών στο πρώτο κόμμα.

Δεν παρουσιάζει τα κλασσικά μειονεκτήματα των πλειοψηφικών συστημάτων καθώς αν υφίσταται αποκλεισμός της ρήτρας του 3% θα υπάρχει πλέον η δυνατότητα να κάνουν αισθητή την παρουσία τους μειονοτικά κόμματα.

Επιπλέον έχει στοιχεία αναλογικού συστήματος καθώς κάποιες περιφέρειες προβλέπεται να στηρίζονται σ' αυτό το σύστημα ενώ διατηρείται η αναλογικότητα του νόμου 3231/2004.

Ζ. Η σχέση των εκλογικών συστημάτων με την οικονομική πολιτική.

Τα εκλογικά συστήματα διακρίνονται σε πλειοψηφικά και αναλογικά. Η ισχύς τους επηρεάζει άμεσα τη σύνθεση του κοινοβουλίου και το πολιτικό σύστημα.

Όμως, τα εκλογικά συστήματα ανάλογα με το ποιο είναι το ισχύον βρίσκονται σε άμεση σχέση με την οικονομική πολιτική των κυβερνήσεων.

Οι Milesi-Ferretti, Pereti, Rostagno συνδέουν τους δύο τύπους των εκλογικών συστημάτων με δύο τύπους δημόσιων δαπανών.

Το πλειοψηφικό σύστημα, το οποίο στηρίζεται στην αρχή της πλειοψηφίας και κατά το οποίο ένας βουλευτής εκπροσωπεί στο σύνολό της μία εκλογική περιφέρεια, ευνοεί την παροχή ενός γενικού δημόσιου αγαθού όπως η υγεία, η εκπαίδευση, η προστασία, η ασφάλεια, οι μεταφορές, ενώ δεν

διακρίνει συμφέροντα και κατ επέκταση δαπάνες σε συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες, οι οποίες όμως είναι υψηλές προκειμένου να ικανοποιήσουν το μέσο ψηφοφόρο.

Σε ό,τι αφορά το αναλογικό εκλογικό σύστημα, σύμφωνα με το οποίο οι βουλευτές λαμβάνουν έδρες στις πολυεδρικές εκλογικές περιφέρειες ανάλογα με το ποσοστό των ψήφων τους, γίνεται φανερό πως αυτές εκπροσωπούνται από περισσότερους του ενός βουλευτή. Κατ αυτό τον τρόπο ο βουλευτής έχει υποχρέωση μόνο απέναντι στους ψηφοφόρους που τον εξέλεξαν.

Στην περίπτωση, λοιπόν, του αναλογικού συστήματος κυριαρχούν οι δημοσιονομικές πολιτικές εισοδηματικών μεταβιβάσεων σε κοινωνικές ομάδες, όπως σε άνεργους και ηλικιωμένους, με αποτέλεσμα να υπάρχει αντιπροσώπευση ή και εκπροσώπηση μεγαλύτερου αριθμού κοινωνικών ομάδων και συμφερόντων.

I. Ιστορία των εκλογικών συστημάτων στην Ελλάδα.

1. Καθορισμός εκλογικού συστήματος από το Σύνταγμα.

Το ελληνικό Σύνταγμα ποτέ δεν προέβλεπε κάποιο συγκεκριμένο πλειοψηφικό ή αναλογικό σύστημα. Η θέσπιση ενός πάγιου εκλογικού συστήματος από το συντακτικό νομοθέτη, αποτελεί προσπάθεια η οποία ξεκίνησε από την εποχή του Αλέξανδρου Παπαναστασίου.

Εξαιρέσεις αποτελούν το Σύνταγμα του 1925 το οποίο προέβλεπε η εκλογή να γίνεται στη βάση των αρχών της αναλογικής αντιπροσώπευσης.

2. Καθορισμός γενικών αρχών των εκλογικών συστημάτων από τα ελληνικά Συντάγματα.

Τα Συντάγματα της Επιδαύρου, του Άστρους και της Τροιζήνας ορίζουν την εκλογή των παραστατών των επαρχιών ενώ το Σύνταγμα α του 1864 καθορίζει ανά επαρχία τον αριθμό των βουλευτών. Τα Συντάγματα του 1911 και του 1927 κάνουν λόγο για τις εκλογικές περιφέρειες. Μόνο στο Σύνταγμα του 1925 αναφέρεται η τήρηση των αρχών της αναλογικής αντιπροσώπευσης με παραπομπή σε νόμο για τον καθορισμό του εκλογικού συστήματος ενώ στο Σύνταγμα του 1952 τα εκλογικά συστήματα καθορίζονται μόνο από τον κοινό νομοθέτη. Τέλος, από το Σύνταγμα του 1975 προβλέπονται στο άρθρο 54 το εκλογικό σύστημα ως απόφαση της νομοθετικής εξουσίας, οι εκλογικές περιφέρειες, ο αριθμός των βουλευτών σε αυτές καθώς και η ανάδειξη των βουλευτών επικρατείας.

3. Σχηματική παρουσίαση των εκλογικών νόμων και των εκλογικών συστημάτων σε σχέση με αυτούς.

N.ΙΖ' 9/11/1822: ο πρώτος εκλογικός νόμος

N.7/25.3.1884:πλειοψηφικό σύστημα

N.3363/1926:αναλογικό σύστημα

N.11.7.1928:πλειοψηφικό σύστημα

Μετά τον εμφύλιο:

N.1020/1946:αναλογικό σύστημα

N.1878/1951:ενισχυμένη αναλογική

N.2228/1952:πλειοψηφικό σύστημα

N.2800/1954:πλειοψηφικό σύστημα

N.3457/1955:πλειοψηφικό σύστημα

N.3822/1958:ενισχυμένη αναλογική υπό εξελιγμένη μορφή

N.4173/1961:τροποποίηση ν.3822/1958

Μετά την πτώση της δικτατορίας των συνταγματαρχών:

N.626/1977:ενισχυμένη αναλογική

N.1516/1985:ενισχυμένη αναλογική

N.1847/1989:ενισχυμένη αναλογική

N.1907/1990:ενισχυμένη αναλογική

Κ. Συμπερασματικές παρατηρήσεις.

Τα εκλογικά συστήματα αποτελούν βασικό στοιχείο της σύγχρονης μικτής δημοκρατίας, καθώς μέσω αυτών ο λαός ασκεί το εκλογικό του δικαίωμα και μετατρέπουν τις ψήφους σε βουλευτικές έδρες.

Είναι γεγονός πως κάποια από αυτά επιλέγονται σκόπιμα και ευνοούν υπό συγκεκριμένες συνθήκες κάποια κόμματα.

Οι συνδυασμοί μεταξύ των δύο τύπων των εκλογικών συστημάτων, του πλειοψηφικού και του αναλογικού, είναι απαραίτητοι για να αποφευχθούν τα μειονεκτήματα που προκαλούν με την αμιγή ισχύ τους.

Πάντως, δεδομένης της ύπαρξης της σύγχρονης μικτής και κομματικής δημοκρατίας και της επίσης δεδομένης αναγκαιότητας της συμμετοχής των διάφορων κοινωνικών ομάδων και του πλουραλισμού, τα οποία αποτελούν συστατικά στοιχεία του δημοκρατικού πολιτεύματος είναι εμφανές πως ένα σύστημα όπως το αναλογικό μπορεί να τα προσφέρει. Επίσης, όμως, αναγκαία και έγκυρη είναι η δυνατότητα δημιουργίας

σταθερών κυβερνήσεων, κάτι το οποίο μόνο στοιχεία του πλειοψηφικού συστήματος μπορούν να προσφέρουν.

Βέβαια, η κάθε χώρα θα πρέπει να επιλέξει το εκλογικό σύστημα ανάλογα με τις ανάγκες της και με σκοπό την προώθηση του εθνικού συμφέροντος. Αυτό ακόμη περισσότερο είναι αναγκαίο σε δημοκρατικά πολιτεύματα. Η δημοκρατία δεν θα πρέπει να εξαρτάται και να είναι αποτέλεσμα του ισχύοντος, ακόμη και δίκαιου, εκλογικού συστήματος παρά η ίδια η αμιγής και ηθική λειτουργία της να οδηγεί σε σωστές επιλογές τόσο ως προς την επιλογή των εκλογικών συστημάτων αλλά και του προσδιορισμού της δικαιοσύνης μέσω του δικαίου.

Λ. Περίληψη.

α. Ελληνικά.

Τα εκλογικά συστήματα

Τα εκλογικά συστήματα διακρίνονται σε δύο είδη, το πλειοψηφικό που στηρίζεται στην αρχή της πλειοψηφίας που και το αναλογικό σύστημα που στηρίζεται στην αρχή της αναλογίας.

Τα δυο αυτά συστήματα παρουσιάζουν διάφορες παραλλαγές ενώ διαθέτουν τόσο πλεονεκτήματα όσο και μειονεκτήματα.

Η σχέση τους με την οικονομική πολιτική είναι άμεση.

Ο συνδυασμός στοιχείων των δύο κατεχοχών εκλογικών συστημάτων δημιούργησε τα μικτά συστήματα, των οποίων η ισχύς υπάρχει σε πολλές χώρες του κόσμου.

Τα εκλογικά συστήματα αλλάζουν ανάλογα με τις ανάγκες του κράτους. Στην Ελλάδα ο νέος εκλογικός νόμος που θα ακολουθήσει το πρότυπο του γερμανικού μικτού συστήματος, βρίσκεται υπό συζήτηση στο κοινοβούλιο.

β. Αγγλικά.

The electoral systems

The electoral systems are distinguished in two kinds, the majority system and the proportional system.

These two kinds of systems are presented in different variations. Both have their advantages and disadvantages.

They have a direct relation with the economical politics.

The combination of these two electoral systems is the reason for the creation of those who are called mixed systems. They are met in different countries around the world.

The electoral systems change proportionally to the needs of every nation. In Greece the new electoral law which is going to follow the German electoral law is under discussion in the parliament.

Μ. Πίνακας νομολογίας.

ΑΕΔ12/2005

ΑΕΔ1/1994

ΑΕΔ12/1994

ΑΕΔ13/1994

ΑΕΔ1/1994

Ν. Βασικά λήμματα.

Εκλογές elections

Σύστημα system

Πλειοψηφία majority

Αναλογία proportion

Βουλευτές deputies

Έδρες seats

Περιφέρεια circumferences

Ψηφοφορία voting

Ψήφοι votes

Ξ. Βιβλιογραφία.

Ελληνική

Αναστασιάδης Γεώργιος, Εκλογικός νόμος και Σύνταγμα – Η επικαιρότητα της απλής αναλογικής και της εκλογικής ιστορίας μας, University studio press, εκδόσεις επιστημονικών βιβλίων και περιοδικών, 1989 Θεσσαλονίκη.

Ανδρουλιδάκη – Δημητριάδη Ισμ., Συνταγματικό δίκαιο, τεύχος α, Σάκκουλας, Αθήνα – Κομοτηνή 1980.

Δημητρόπουλος Γ. Ανδρέας, Γενική Συνταγματική θεωρία, Σάκκουλας, Αθήνα – Κομοτηνή, 2004.

Δημητρόπουλος Γ. Ανδρέας, Οργάνωση και Λειτουργία του κράτους, Αθήνα- Θεσσαλονίκη, 2009.

Μαυριάς Γ. Κώστας Συνταγματικό δίκαιο, Γ έκδοση, Σάκκουλας, 2004.

Μαυριάς Γ. Κώστας Συνταγματικό δίκαιο, Β έκδοση, Σάκκουλας, 2004.

Παντελής Μ. Αντώνης, Εγχειρίδιο, Συνταγματικού δικαίου, Β έκδοση, Λιβάνη, Αθήνα, 2007.

Παντελής Μ. Αντώνης, Τα ελληνικά εκλογικά συστήματα και οι εκλογές (1926-1985) στον ηλεκτρονικό υπολογιστή, Νέα σύνορα, Αθήνα, 1988.

Ράικος Γ. Αθανάσιος, Συνταγματικό Δίκαιο, τόμος α- Εισαγωγή- οργανωτικό μέρος, Σάκκουλας, 2002, Αθήνα.

Σγουρίτσας Χ., Συνταγματικόν Δίκαιον, Σάκκουλας, Αθήνα, 1965.

Σωτηρέλης Χ. Γεώργιος, Σύνταγμα και εκλογές στην Ελλάδα 1864-1909 – Ιδεολογία και πράξη της καθολικής ψηφοφορίας, Θεμέλιο 1991.

Τσάτσος Δ., Συνταγματικό Δίκαιο – τόμος β, Σάκκουλας, Αθήνα – Κομοτηνή, 1993.

Χρυσόγονος Χ. Κώστας, Συνταγματικό Δίκαιο, Σάκκουλας, Αθήνα- Θεσσαλονίκη, 2003.

Ξενόγλωσση.

Heywood Andrew, Εισαγωγή στην πολιτική, Πόλις, 2006.

Ο. Αρθογραφία.

Αντύπας Γιάννης, Στο φώς ο νέος εκλογικός νόμος, Έθνος 2-12-2009.

Πελαγίδης Θοδωρής, εκλογικό σύστημα και οικονομική πολιτική, Ελευθεροτυπία, Ιούνιος 07-2006.

Χουλιάρα Αλίκη, Ο νέος εκλογικός νόμος, News Time, 18-10-2009.

Π. Ηλεκτρονικές πηγές.

www.law.uoa.gr/~adimitrop

www.ethnos.gr/article.asp

www.ingr/news/article.asp

www.bekiris.gr/eklogikos_nomos

el. Wikipedia.org/niki

www.skai.gr/articles/news/politics

www.wordpress.com

www.newstime.gr

www.kthimerini.gr

www.apogevmatini.gr

www.i-live.gr

Ρ. Συντομογραφίες.

ΑΕΔ Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο

ΕΚ Εκλογικός Κώδικας

Ν.,ν. Νόμος

Σ Σύνταγμα

